

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTA OFICIALA A EPISCOPIEI ARADULUI

Redacția și Administrația
ARAD, STR. EMINESCU 18

APARE DUMINECA
Redactor: Pr. Demian Tudor

ABONAMENTUL
Pentru particulari pe an 5000 lei.

FILOCALIA

E un adevăr în deobște cunoscut, că ținta vieții noastre omenești, în concepția de viață creștină, este „desăvârșirea”, sau dobândirea „asemănării” cu Dumnezeu-Creator, din a cărui atotputernicie a pornit cea dintâi svăcnire de viață omenească pe pământ. Insuși Mântuitorul Hristos, vorbind în predica de pe munte despre criteriile de seamă ale acestei vieți, fixează ascultătorilor Săi această țintă supremă, spunând: „Fiți desăvârșiți, precum și Tatăl vostru cel din ceruri desăvârșit este” (Mt. 5, 48).

Pentru atingerea acestei desăvârșiri, omul trebuie să se lupte în continuu, trebuie să creadă în adevărurile descoperite de Dumnezeu prin aleșii Săi și să colaboreze cu harul Lui, pentru ca de pe urma acestei colaborări să răsară pe seama lui o viață virtuoaasă, conformă cu toate poruncile Creatorului său. În această strădanie a lui însă, omul are de întâmpinat atâtea greutăți, are de luptat cu atâtea slăbiciuni, are de învins atâtea ispitiți cari caută să-l abată spre alte zări. Ceea ce trebuie să atingă el în primul loc în această nizuință a lui — după părerea sf. Părinți ai Bisericii — este dobândirea unor deprinderi lăuntrice, cari prin statornicia lor să-l ajute să alunge întotdeauna răul la arătarea lui și să-l facă să cugete numai la cele plăcute lui Dumnezeu și la toate faptele cu adevărat roditoare pentru veșnicia Lui. Când un om a ajuns la o astfel de plinătate a vieții sale lăuntrice, încât să-și poată controla și stăpâni toate gândurile sale, atunci și faptele lui din afară vor fi în concordanță cu voia cea sfântă a Stăpânului său ceresc și va ajunge să pășiască tot mai luminos, spre culmile însoțite ale supremei desăvârșiri cerești.

Conducerea aceasta a sufletului pe cărările unei adevărate vieți duhovnicești, care să ducă spre culmile desăvârșirii dumnezeiești, se face însă — după părerile acelorași sf. Părinți — nu la întâmplare, ci „în mod științific” și după

anumite reguli științific stabilite, reguli pe cari ei ni le-au lăsat scrise în multe din operele lor.

O seamă din aceste reguli, așternute în mai multe cărți de către sf. Părinți și scriitori bisericești din veacurile IV—XIV, au fost colectate de vestitul scriitor bisericesc dela Muntele Athos, Nicodim Aghioritul (1748—1809) și tipărite la Veneția în anul 1782 sub titlul: „FILOCALIA, sau culegere din scrierile sfinților Părinți cari arată cum se poate omul curăți, lumina și desăvârși”. Colecția aceasta de scrieri ascetice și mistice răsăritene, a fost tradusă de curând din grecește de I. P. C. Protopop Stavr. Dr. Dumitru Stăniloae, Rectorul Academiei Teologice „Andreiane” din Sibiu și un prim volum din această traducere a și văzut lumina tiparului, într’o ținută tehnică cu adevărat impunătoare.

După însăși mărturisirea ilustrului traducător, versiunea românească a fost făcută după ediția doua a Filocaliei, publicată în două volume la Atena, în anul 1893, de către Panagiot At. Tzelati. Fără ca să urmeze în mod servil textul acestei ediții, traducătorul a confruntat textul Filocaliei grecești cu cel din Patrologia Migne și acolo unde interveniau deosebiri, a urmat fie varianta din Migne, fie pe cea din Filocalie, după cum i s’a părut mai demnă de încredere una sau alta din acestea „In general textele scrierilor traduse în acest volum nu par să fie simțitor depărtate de original. Poate la Evagrie și la Isaia Pustnicul, din cari Filocalia dă mai degrabă extrase, sunt modificări mai serioase” (p. VII).

Volumul acesta prim al Filocaliei românești cuprinde scrierile alor șapte din autorii Filocaliei grecești: Antonie cel mare, Evagrie Ponticul (cu 4 scrieri), Ion Casian, Nil Ascetul, Marcu Ascetul (cu 4 scrieri) Diadoch al Foticeii și Isaia Pustnicul, urmând ca al doilea volum să cuprindă în întregime numai scrierile sf.

Maxim Mărturisitorul. Fiecare scriere, sau fiecare grup de scrieri, este însoțit de o prezentare a autorului și de o scurtă analiză a operilor lui.

Când zăbovești asupra oricăreia din aceste scrieri, cari formează primul volum românesc al acestei importante lucrări, ai impresia că ele se adresează în mod exclusiv monahilor, ca unii ce s'au dedicat mai intens unei vieți duhovnicești. După cum observă însă foarte just Părintele traducător, „în Biserica Ortodoxă socotim că nu există o linie de separație netă între viața monachului și viața creștinească în general. Fiecare este dator să se silească să se înalțe cât mai mult spre idealul desăvârșirii; fiecare e dator să lupte pentru curățirea sa de patimi și pentru dobândirea virtuților, cari culminează în dragoste. E vorba numai de o deosebire graduală între creștinătatea realizată de mireni și între cea pe care trebuie să o înfăptuiască monahii, nu de una calitativ deosebită“ (p. VIII). Ca atare și credinciosul mai versat în ale teologiei și cel mai puțin inițiat în tainele sale, ca și monahul simplu, găsește, în minunatele pagini ale acestei cărți, o călăuză sigură a sufletului său către zorile senine ale unei adevărate trăiri în Duh și Adevăr. Aceasta cu atât mai mult cu cât frumoasa limbă în care este tradusă, nu îngreunează cu nimic desăvârșita înțelegere a marilor idei, exprimate de sfinții scriitori în scrierile cari alcătuiesc acest important volum.

Alături de acest rol de călăuză a sufletului către limanul unei adevărate trăiri duhovnicești, Filocolia mai prezintă și un alt interes,

nu mai puțin luminos. Ea pune la dispoziția preoților-duhovnici o seamă de idei, prin mijlocirea cărora aceștia pot călăuzi, sfătui și înțări sufletele credincioșilor lor, în neîncetata luptă pentru biruirea tuturor ispitelor venite dela cel rău. Filocalia oferă în paginile sale minunate, nu numai răspunsuri potrivite unor anumite stări sufletești mărturisite în taina Sf. Spovedanii, dar indică și mijlocul de salvare din angrenajul lor.

Pentru toate aceste considerațiuni, — fugar expuse aci, — traducerea acestei monumentale lucrări de spiritualitate ortodoxă în limba română, este menită să însemneze cu adevărat un început de epocă nouă în viața sbuciumată a Ortodoxiei românești. În deosebi în vremurile de acum, când toate eforturile acestei Ortodoxii țintesc împământenirea în sânul neamului românesc a unei vieți cât mai bogate în roade creștinești, Filocalia pune la îndemâna oricui, calea cea mai sigură pentru călăuzirea sufletului omenesc către o viață practică în duh ortodox, către o viață în care împlinirea neîncetată a poruncilor dumnezeiești și dragostea față de semen, ca și abnegația deplină pentru Hristos, face să rodiască icoana adevăratului om, făcut după chipul și asemănarea lui Dumnezeu. Prin tipărirea ei, Sibiul ortodox a adăugat o nouă nestemată în minunata salbă ce împletește, atât de maiestuos, râvna aleasă a destoinicilor osteteritori din jurul I. P. S. Mitropolit Nicolae, iar pentru neîntrecutul ei traducător a adus o și mai înaltă considerație în sânul întregii Ortodoxii românești.

Pr. D. TUDOR

Rugăciune și smerenie

Este lucru cert că rugăciunea este tot așa de necesară omului ca însăși viața și că toată viața omul trebuie să se roage neconținut. Omul își dă seama că viața aceasta pământească este ceva trecător, de o durată oarecare și că dincolo de ea este adevărata viață, viața adevărului etern, viața fericirii celei veșnice și a împăcării cu Dumnezeu.

Pentru aceasta el simte necesitatea de a se ruga, nevoia de a se apropia de Dumnezeu. Căci ce este altceva rugăciunea decât o veșnică încercare de împăcare și apropiere către Dumnezeu. Sf. Ioan Damaschinul definește în Dogmatica sa rugăciunea ca o „ridicare a minții către Dumnezeu“, adică o înălțare spirituală, o apropiere mistică de Dumnezeu cel ce „toate le poate câte le voiește“ și „tuturora poruncește“; o unificare spirituală cu spiritul absolut, o îndumnezeire a firii omenești, o contopire cu Dum-

nezeu, inima întregului univers. De aceea prin inimă și cu inima, el caută să se apropie și să și-L apropie pe „Cel ce toate le-a zidit așa cum le-a voit“.

Rugăciunea nu e ceva material, care caută spre cele fizice, ci o necesitate spirituală care caută spre cele spirituale și se îndreaptă ca țintă supremă către Dumnezeu. De aceea în rugăciune tot sufletul este activ, așa de activ, încât trupul devine mort pentru lume. Atunci când cineva se roagă cu adevărat numai spiritul lucrează, nu și materia care-și pierde orice posibilitate de afirmare.

Dar așa cum e adevărat că fiecare simte necesitatea rugăciunii, tot așa de adevărat e că foarte puțini știu cum să ne rugăm, cum să ne ridicăm inimile noastre către Dumnezeu, pentru cererile noastre.

Cum trebuie să se facă o rugăciune? Sf. Scriptură ne spune că:

Ea trebuie făcută cu Duhul (I Cor. 14,15), adică cu tot fondul spiritual al omului, cu tot ceea ce Dumnezeu a sădit în om, divinitate din divinitatea Lui.

Ea mai trebuie făcută cu mintea (I Cor. 14,15), adică cel ce se roagă să știe cum se roagă și de ce se roagă.

Ea trebuie îndreptată către Dumnezeu (Mat 6,6), pentru că El este singurul care să poată răsplăti așa cum se cuvine.

Trebuie să ierte oricui și oricât (Mc. 11,25), pentru că și Dumnezeu să ierte greșalele ce le faci.

Să se facă întotdeauna și pentru toți oamenii (I Tim. 2,1), ca prin rugăciunea ta să se milostivească Dumnezeu asupra tuturor celor de o măsură cu tine.

Să fie o rugăciune a credinței (Iacob, 5,15), pentru că numai o rugăciune pornită dintr'o inimă credincioasă poate să aducă mângăiere.

Să se facă și în suferință ca și în bucurie (Iacob. 5,13), să fie o rugăciune a dreptului plină de stăruință (Iacob. 5,16), pentru că numai o astfel de rugăciune poate să albe efectele cele mai optime.

Rugăciunea nu trebuie să se rostească numai de pe buze, așa ca o datorie de care vrei să te scapi cât mai de grabă și pe care o faci pentru că simți nevoia de a te afla în vorbă cu Dumnezeu.

Să nu fie o rugăciune de fățarnic (Mat. 6,6), pentru că nu va fi bine primită. Să nu spună multe cuvinte — așa spun și cele ale păgânilor — ci să cuprindă mult (Mat. 6,7), să nu fie plină de ură pentru un semen de-al tău, să nu ceară niciodată dela Dumnezeu ceea ce nu meriți și ceea ce nu poți aștepta.

Dar mai presus de toate, cel ce se roagă să se roage cu cea mai adâncă evlavie, cu cea mai mare smerenie.

Când se roagă, omul nu stă într'un raport de egalitate — dela om la om — cu Dumnezeu. El poate să implore pe Dumnezeu să se milostivească spre dânsul, dar nu poate să-i pună condiții, să-l oblige pe Dumnezeu să-l mântuiască. Omul e slugă, serv, rob al lui Dumnezeu, iar Dumnezeu e „Stăpânul tuturor“. Deci omul stă într'un raport de rob la stăpân, cu Dumnezeu, și nu într'unul de egalitate. Cine se roagă trebuie mai întâiu să-și dea seama că el este cel neputincios, cel slab, cel mic, cel supus, și că Dumnezeu este cel atotputernic, cel tare, cel mare, cel ce stăpânește totul și să se roage conștient de această diferență.

A fi smerit înseamnă a fi conștient de dependența ta de Dumnezeu. A fi smerit înseamnă a-ți recunoaște neputința. Și atunci când știi că ești neputincios, nu poți sta alături de forța cea atotputernică, fără să te cutremuri, fără se cerșești îndurare. „Dumnezeu celor mândri le stă împotriva, iar celor smeriți le dă har“ (I Petru 5,5). Înaintea Domnului fiecare trebuie să se smerească, așa cum spune Sf. Apostol Iacob: „Smeriți-vă înaintea Domnului și El

vă va înălța“ (4,10). Numai pe cel smerit Dumnezeu îl va ridica la bunătățile cele mai înalte și numai pe cel ce se roagă plin de smerenie El îl va învrednici cu milele milostivirii Sale cele bogate. Pe cel trufaș îl va pedepsi: „Risipit-a pe cei mândri cu cugetul lor“ spune Psalmistul.

Iată deci, că, mai presus de toate, se cere smerenie. În orice faci, ori unde, ori când, dar mai ales atunci când te rogi, trebuie să fii smerit. Omul nu este altceva decât „praf și pulbere“ ce stă în bătaia tuturor vânturilor și deci nu poate, nu trebuie să fie mândru. Mândru, da, poate să fie mândru, însă mândru că este fiu al lui Dumnezeu și că Dumnezeu îl acopere, îl păzește și îl apără de stricăciunile acestei lumi.

Dar nici într'un caz omul nu poate să se ridice cu gândul că el ar putea singur să se mântuiască, ci să se smerească în neputința sa și să se roage neîncetat, cu toată inima, cu Duhul și cu Adevărul, așa ca păcătosul, care își dă seama de păcatele sale.

Dar pentru că să fii smerit, îți trebuie o dragoste nețărnută, o dragoste necuprinsă de hotarele minții și a trupului, o dragoste dumnezeiască, care le poate pe toate, le rabdă pe toate, le iartă pe toate.

Iar rugăciunea pornită din inimă, cu dragoste și cu smerenie, este rugăciunea cea izbăvitoare, rugăciunea care aduce pacea, liniștea și mângăierea.

Diaconul M.

Religia și morala în limitele rațiunii kantiene

Temeiul oricărei morale, trebuie să fie libertatea. În măsura în care un om este liber sau nu să voiască și să făptuiască, în măsura aceea, el poate să tindă sau să nu tindă spre ceva, în măsura aceea el poate să fie sau să nu fie o personalitate, în măsura aceea el poate fi socotit bun sau rău. Și pentru că latitudinea de a fi bun sau rău există, pentru că a fost și este experimentată de fiecare dintre noi, există și libertatea.

Libertatea omului nu este însă absolută, căci dacă ar fi absolută, omul ar fi atotputernic, iar libertatea atotputernicie. Omul nu este liber să plămădească legi; el nu poate să-și impună sau să impună norme morale „sui generis“; el poate doar să se supună sau să nu se supună legii morale; el poate doar să fie, sau să nu fie moral, moralitatea în sine fiind cu totul altceva decât produs al voinței omenești.

„Două lucruri, — scrie Kant — umplu sufletul meu de o admirație și un respect pururea nou, și care cresc pe măsură ce gândirea stăruie tot mai mult asupra lor: cerul înstelat deasupra noastră și legea morală din lăuntrul nostru¹⁾“.

1) Filosofie, Religie și Morale.

Legea morală așadar există în om și alături de această lege a binelui, din moment ce există latitudinea alegerii, există și o altă lege, a răului.

La început, legea morală se impunea omului, nu ca lege, — legea e ceva pozitiv — ci ca interdicere negativă. „Din pomul cunoștinței binelui și răului să nu mânânci“. La fel legea răului pentru omul dintâi este doar o posibilitate. Prin căderea în păcat, ea a devenit însă reală și pozitivă, căci dacă n'ar fi fost așa, nu s'ar fi putut transmite întregului neam omenesc. Dar nu numai legea răului a devenit pozitivă prin cădere, ci și legea binelui a devenit pozitivă, dându-se astfel condiția destinului launtric, mărturisit de sf. apostol Pavel și totodată condiția restaurării omului.

Adam a păcătuit prin neascultare. Noi păcătuiam prin înclinare; noi ne naștem în păcat, de aceea, realizarea omului moral, a omului care să îndeplinească legea ca datorie și numai din datorie, presupune o revoluție, presupune regenerarea omului, sau, în spiritul Evangheliei, presupune o naștere din nou. Această revoluție, această renaștere, premerge starea ideal morală. Nu poți fi moral cu adevărat, fără să te fi renăscut, pentru că nu poți altfel ajunge la conștiința datoriei.

„Trebuie să devenim mai buni!“ — Da! — Dar cum? „În religia morală — și dintre toate religiile cunoscute numai religia creștină merită acest nume, — e un principiu fundamental, că fiecare trebuie să facă tot ceea ce depinde de el pentru a deveni mai bun și numai când omul a întrebuițat pentru a fi mai bun, dispoziția primitivă spre bine, e îngăduit să speră că o cooperare superioară va desăvârși ceea ce nu e în puterile sale. Nu e absolut necesar ca omul să știe în ce constă această cooperare. Nu este pentru noi esențial și deci necesar să știm ceea ce Dumnezeu poate face sau a făcut pentru mântuirea noastră, ci să știm ceea ce trebuie să facem noi înșine pentru a merita ajutorul Lui¹⁾“.

Până în acest punct, Kant este cu totul pe linia Bisericii noastre creștine. El nu s'a oprit însă aci. Purta în el brazda unei vieți puritane, purta ceva din comoara unei vieți creștine, care deși învinsă, mai stăruia încă. Stăruia Hristos. — „Acest om, singurul plăcut lui Dumnezeu, e întru Dumnezeu în vecie; ideea aceasta se înalță în ființa Lui. El nu e în acest chip un lucru creat, ci Fiu unic al Lui. Dumnezeu, — verbul — (acel fiat) — prin care toate lucrurile au fost create, și fără de care nimic din ceea ce a fost făcut n'ar exista, — căci pentru El, adică pentru e-

sența rațională în lume, cum se poate crede, după menirea-i morală, au fost create toate lucrurile. A ne ridica spre acest ideal de perfecțiune morală, adică spre acest prototip al intenției morale în toată curățenia ei, e datoria noastră universală a oamenilor, și chiar această idee dată ca un tel pentru rațiune, ne poate inspira forța trebuincioasă²⁾. „În credința practică în acest Fiu al lui Dumnezeu, (pe care ni-l închipuim ca adoptând firea omenească), omul poate spera și deveni plăcut lui Dumnezeu³⁾“.

Acest Fiu al lui Dumnezeu însă, pentru Kant nu are realitate istorică. El e simbol. „Singura mântuire pentru oameni, e de a primi în adâncul lor, adevăratele principii morale apriori⁴⁾“ și ca atare nu pe Hristos. Nu în Hristos e mântuirea, ci în voință și rațiune. Rațiunea actualizează legea morală, o transformă în datorie, iară voința o împlinește ca datorie din datorie, conștiința nefiind altceva decât o cunoștință care prin ea însăși este o datorie⁵⁾. O astfel de morală exclude ajutorul lui Dumnezeu și ca atare nu presupune religia.

Kant nu exclude totuși religia din motive de ordin metafizic și consideră Biserica, drept republică întemeiată de Dumnezeu, nu în vederea revărsării sau mijlocirii harului, ci simplu, ca și consecință exterioară a universalității legii morale. Kant nu admite harul, pentru că faptul moral e moral întrucât e liber și deci nedeterminat de influențe străine. Datoria, din moment ce este acceptată, este și pe măsura puterilor omenești pe care nu poate să le depășească. Ea poate deci, și trebuie chiar, să fie împlinită de om, ca om.

Ne admitând harul, Kant exclude și formele de cult și chiar rugăciunea. — „Să dorești să fii plăcut lui Dumnezeu, prin intențiile și faptele tale; să dorești din toată inima ta, întovărașind toate faptele cu sentimentul că le închini înaintea lui Dumnezeu, iată spiritul rugăciunii, care poate, care trebuie fără încetare să existe în tine.⁶⁾ Această dorință identică în sine cu voința de a-ți face datoria, nu este compatibilă după Kant cu nici o formă de expresie convențională și nu poate fi nicicând unealta stoarcerii vreunei grații. A transforma acest sentiment și această datorie în act de cult, însemnează a cădea în magie, în bigotism și în formalism habotnic.

Nimic înafara datoriei morale. Inafara imperativului categoric, nimic!

2) Ibidem pg. 29.

3) „ „ „ 6.

4) „ „ „ 37.

5) „ „ „ 48.

6) Ibidem pg. 1937.

1) Religia în limitele rațiunii, — Kant — pag. 26.

Rigorismul excesiv al acestei morale, este de necontestat. Este și nu este totuși. A lucra exclusiv din datorie, a lucra indiferent de scop, a lupta necondiționat, fără ca în cumpăna hotărârilor tale să însemne ceva posibilitatea sau imposibilitatea biruinței, a face din faptă și luptă, sens și rost al vieții tale, este desigur cel mai înalt grad al desăvârșirii morale.

„Iubiți și pe vrășmașii voștrii“. O astfel de acțiune însă, nu exclude sentimentul și nu presupune neapărat reprezentarea rațională a legii morale cum crede Kant.

Legea morală, prin analogie cu legile fizice, ar trebui să aibă în sine puterea împlinirii ei.

Dacă ar avea această putere în ea însăși împlinirea ei nu ar putea fi condiționată de nimic, așa după cum nu poate fi condiționată de nimeni mișcarea astrelor. Dacă ar avea această putere în ea însăși, nimic și nimeni nu ar putea împiedeca împlinirea ei, și ca atare față de o astfel de lege, omul nu poate fi liber, nu poate voi. Legea morală nu este însă o asemenea lege mecanică. Ea e porunca de a fi desăvârșiți cum Tatăl nostru desăvârșit este, porunca de a fi mai buni, și această poruncă poate depăși puterile noastre, această poruncă poate să presupună, conlucrarea harului celui ce poruncește „trebuie să devii mai bun“. Porunca asta o simte în adâncul sufletului lui, fiecare om; nu fiecare om însă, are și credința că o va putea împlini, de aceea, inima multora se întristează și gândul lor, dăltuește revoltă. — „Un Dumnezeu care cere mai mult decât poate da omul, e un Dumnezeu nedrept“.

Așa ar fi să fie. Nu uita însă omule, că s'ar putea ca Dumnezeu să-ți fi sădit în suflet o asemenea poruncă, pentru ca verificându-ți singur slăbiciunile, să-ți aduci aminte de El; să crezi în El, și prin El să biruești. „Eu sunt calea, adevărul și viața“.

Rigorismul lui Kant rezultă în mod necesar din felul cum consideră rațiunea. Legea morală există în om, există în mine. Pentru ca legea să poată fi mobil și țel al voinței mele, trebuie ca eu să iau cunoștință de această lege, trebuie ca să o smulg oarecum din mine însumi și să mi-o reprezint înafară. Instrumentul acestei reprezentări, Kant îl vede exclusiv în rațiune. Prin rațiune legea se transformă în datorie pentru ca din datorie să nască fapta morală. — „Datoria este necesitatea de a face o acțiune din respect față de lege“. Din însăși această definiție, proprie lui Kant, — rezultă, împotriva felului lui de a gândi, că singură rațiunea, nu este suficientă pentru a determina un act moral. Rațiunea, descoperindu-mi legea morală, nu mă și

angajează la acțiune. Necesitatea de a acționa conform legii morale, depășește sfera cunoașterii raționale. Ea încubă întreaga mea ființă, și este îmbibată în sentiment; ea este un imperativ, o chemare a omului întreg. Kant identifică legea morală cu datoria, ori datoria nu este o simplă reprezentare a legii morale. Datoria este o stare de spirit.

Cultul religios are menirea tocmai de a crea, de a menține și fructifica această stare de spirit prin împreunarea harului cu voința fiecăruia. Cultul nu este un complex de formule mântuitoare, ci este viață mistică. Valoarea lui este în funcție de intensitatea participării omului la taină. Și dacă mult prea adeseori cultul degenerază în formalism magic, greșala nu trebuie atribuită cultului în sine, cum face Kant, ci fățarniciei oamenilor celor ce păzesc litera, dar omcară Duhul — căci litera omoară, iar Duhul dă viață“.

V. G.

Sfințirea bisericii din Rădești

Duminecă 16 Iunie a. c. P. S. Sa Părintele Episcop Andrei a sfințit biserica din Rădești, protopopiatul Gurahonț, renovată și pictată prin râvna aleasă a preotului local Aurel Jiva, secundat de învățătorul Ioan Ardeoiu și de întreg poporul dreptcredincios.

În dimineața zilei, mașina care ducea pe P. S. Părinte Episcop a fost întâmpinată la o distanță de 1 km. de sat de către un banderiu de călăreți, care au însoțit-o până la intrarea în sat. Aci, în fața unei minunate porți triumfale, Înaltul Ierarh a fost întâmpinat de Dl. Gheorghe Tiurbe, primpretorul plasei Gurahonț, care a rostit un scurt cuvânt, de Dl. Ioan Fericean, primarul comunei, de elevii școlii primare conduși de învățătorii lor, de corul bisericesc condus de pri-ceputul țaran-cantor bisericesc Atanasie Tomuța și de întreaga populație a satului. În numele tinerețului școlar o fetiță urează bun venit P. S. Părinte Episcop și îi înmânează un frumos buchet de flori. P. S. Părinte Episcop a mulțumit apoi călduros tuturor celor cari i-au rostit cuvinte de bun venit. După aceasta, însoțit de întreg poporul care l-a întâmpinat, P. S. Sa a mers pe jos până la casa parohială, unde a fost întâmpinat cu prapori și ripizi de întreg soborul preoțesc prezent, în frunte cu P. C. Părinte Protopop Constantin Lazar, care a rostit câteva cuvinte în numele preoțimii din tractul Gurahonț. Fetița preotului Aurel Jiva a înmănat apoi P. S. Părinte Episcop un splendid buchet de flori.

În casa parohială P. S. Părinte Episcop a îmbrăcat sfintele odăjdii și apoi a fost condus în procesiune până la sf. biserică. Aci, în fața unei noi porți triumfale, preotul locului, purtând

sf. cruce și sf. Evanghelie, a ieșit întru întâmpinarea Stăpânului și i-a urat bun venit în numele parohiei. S'a făcut înconjurarea și sfințirea sfântului locaș, după care a urmat sf. Liturghie slujită de P. S. Părinte Episcop înconjurat de un sobor de 11 preoți și 1 diacon, răspunsurile liturgice fiind date de acelaș cor bisericesc condus cu deosebită pricepere de cantorul Atanasie Tomașuța. La priceasnă a predicat P. S. Părinte Episcop Andrei, iar după aceasta preotul Aurel Jiva a dat citire raportului privitor la starea parohiei și la mijloacele prin care a reușit să renoveze și să înfrumșetese sf. locaș.

După terminarea Liturghiei, la care au participat un număr impresionant de credincioși veniți din toate satele din jur, a urmat o masă servită în casa parohială, iar în după amiaza zilei a avut loc o reușită serbare populară, în cadrul căreia au vorbit C. preoți Aurel Jiva și Ioan Ungureanu.

Răvna aleasă a credincioșilor din parohia Rădești și atașamentul lor față de biserica strămoșească merită toată lauda, mai ales că în aceste vremuri, împreunate cu mari greutăți, ei au știut să adune cu multă însuflețire cele 11 milioane lei, necesare pentru înfrumșetarea sf. locaș.

Despre ce să predicăm?

Duminecă în 30 Iunie 1946 să vorbim despre:
BISERICA.

Lucrarea de mântuire a lui Iisus Hristos în lume nu s'a încheiat prin vestirea Evangheliei, prin binefacerile minunilor, prin patimile crucii, prin învierea din morți și prin înălțarea sa la cer. Ea se continuă, se organizează și permanentizează prin Biserică, adică prin așezământul sfânt, instituit de El, cu menirea de a păstra depozitul revelației divine, de a propaga creștinismul peste tot pământul și de a conduce omenirea spre eternitate.

După înviere și înălțare a urmat pogorîrea Duhului Sfânt, care a rămas în lume, pentru a lucra la îmbunătățirea, nobilarea și sfințirea oamenilor, prin revărsarea și rodirea în suflete a luminii și a puterii harului divin.

Dela Iisus Hristos, până astăzi și până la sfârșitul veacurilor, mântuirea se obține în Biserică, prin faptele Evangheliei și harul sfințelilor Taine.

Biserica este *comunitatea harului*, așezământul împăcării și al mântuirii, inițiat prin alegerea apostolilor, întemeiat pe cruce, prin sângele Domnului (Fapte 20, 28) și inaugurat la Rusalii prin pogorîrea Duhului Sfânt peste apostoli și peste cele dintâi mii de creștini convertiți (Fapte 2). La temelie Bisericii stă *jertfa* Mielului, a profeților, apostolilor (Efes. 2, 20) și a tuturor martirilor care și-au dat viața pentru

Hristos și Evanghelie, — jertfa voluntară adusă pentru întemeierea, consfințirea, creșterea și biruința împărăției lui Dumnezeu.

Biserica este împărăția lui Dumnezeu în inimă, pe pământ și în cer. Ea are deci trei faze: una interioară, a doua socială, terestră, și a treia cerească, eshatologică. În prima fază, Biserica lucrează să așeze în fiecare inimă un tron al lui Dumnezeu, adică să samene aici adevărurile credinței creștine, să desvolte aici virtuțile evanghelice, să reverse aici — peste ele — ploaia harului divin, ca ele să crească, să se întărească și să rodească. Fără aceasta lucrare de interiorizare a religiei și de ameliorare a sufletului, Biserica nu-și poate îndeplini rostul ei sfinților și mântuitor. Ea pretinde dela membri ei o aderare totală, necondiționată, la dogmele ei, o practicare sinceră și permanentă a principiilor ei religioase, morale și liturgice, fără de care nu există Biserică, ci numai ziduri fără duh, forme fără fond și trupuri fără suflet. „Impărăția lui Dumnezeu este în lăuntrul vostru“ (Lc. 17, 21). Inima omului creștin e „templul lui Dumnezeu“ (I Cor. 3, 16—17). De aci începe împărăția lui Dumnezeu, Biserica: din inima din care s'au smuls buruienile vițiilor și s'au sădit virtuțile, harurile și adevărurile Evangheliei.

Faza a doua de înfăptuire a împărăției lui Dumnezeu și de zidire a Bisericii este cea socială. Oamenii care au primit pe Dumnezeu de stăpân în inima lor și s'au hotărît să trăiască după îndreptarul Evangheliei, nu trăesc izolați, ci se asociază. Formează o societate organizată și disciplinată. „Dumnezeu nu este al neorânduiei“ (I Cor. 14, 33). Membri societății care au de stăpân pe Dumnezeu sunt oamenii ordinei, ai rânduelii. Biserica e religia creștină organizată ierarhic și investită cu puteri divine. Dela început avem în Biserică păstori și turmă, părinți și fii, cler și popor. Apostolii sunt *aleșii* lui Dumnezeu din popor, pentru popor. „Puterea“ lor vine dela Dumnezeu, prin har (Lc. 9, 1—2; Rom. 13, 1; II Tim. 1, 6). Poporul îi alege, ca pe Matia și pe cei șapte diaconi (Fapte 1, 15—26; 6, 1—5), iar Dumnezeu le împărtășește *puterea* (Lc. 9, 1—2; Mat. 18, 18; In 20, 21—22), darul și apostolia (Rom. 1, 4—5). Astfel, creștinismul e religia spiritului, a puterii și a ordinei. Fără de ierarhie nu există ordine. Creștinismul este religie ierarhică, religia disciplinei. Apostolii au primit dela Mântuitorul puteri speciale: puterea de a *învăța* Evanghelia, de a *sfinți* sufletele prin har și de a *conduce* poporul credincioșilor, pe calea mântuirii, la fericire și nemurire. Cine nu se supune acestor puteri și rândueli divine, este un răsvrătit care se exclude din societatea creștină, „ca un păgân și vameș“ (Mt. 18, 17; I Cor. 5, 1—5). „Biserica continuă Evanghelia“ în sensul că pregătește sufletele pentru mântuire și parusie, adică pentru eternitate. Nu există misiune și operă mai impor-

tantă decât aceasta: să pregătești sufletele pentru viața și fericirea veșnică, în sânul împărăției lui Dumnezeu.

Faza ultimă a împărăției lui Dumnezeu este cea eshatologică. Pe pământ, Biserica este luptătoare; în ceruri e triumfătoare. Pe pământ, Biserica este aluatul care dospește societatea și grăunțele de muștar care crește și adăpostește omenirea (Mt. 13, 31-33); în ceruri se culeg roadele nevoițelor spre desăvârșire și se încununază luptătorii care au biruit „lumea”. Pe pământ, Biserica e societate văzută, organizată ierarhic în comunități de creștini, adică de oameni care practică dogmele credinței, îndreptarul moralei și cultul liturgic al Bisericii; în ceruri Biserica este comuniunea nevăzută a tuturor sufletelor mântuite, împărăția vieții, a slavei, a bucuriei, a luminii și a fericirii eterne.

Aceasta e Biserica: revelația biblică sub forma tradiției și a vieții religioase creștine, împărăția lui Dumnezeu în inimi, pe pământ și în cer; împărăția care solidarizează în aceeași comuniune de iubire și har trecutul, prezentul și viitorul.*

Capul Bisericii este întemeetorul ei: Iisus Hristos. El o conduce, El o ocrotește și o iubește ca mirele mireasa și ca omul trupul său (Efes. 5, 25-30). E doar opera lui, „biserica mea” (Mt. 16, 18), însuși trupul său, viața sa și puterea sa, în serviciul mântuirii oamenilor. De aceea e hristocentrică și infalibilă. Hristocentrică, deoarece Hristos e trupul, focalul și idealul ei; centrul ei de viață și de acțiune, conducătorul ei unic și suveran dealungul veacurilor.* Infalibilă, deoarece în virtutea unirii ei mistice cu Hristos capul ei, care o conduce „până la sfârșitul veacurilor” (Mt. 28, 20) și în virtutea asistenței Duhului Sfânt al adevărului etern (In 16, 13), ea ne arată drumul cel drept spre mântuire, ea ne oferă mijloacele sigur sfînțitoare și ne garantează astfel moștenirea împărăției fericirii pierdute prin păcătuire.

Membri Bisericii sunt toți creștinii botezați, vii sau adormiți; toți cei ce aderă la crezul creștin, toți cei ce practică morala evanghelică și cultul religios creștin. Toți aceștia formează o comuniune a iubirii, a credinței și a speranței, — comuniunea sfinților, — a tuturor purtătorilor de Dumnezeu (teofori), de Hristos (hristofori) și de Duh Sfânt (pnevmatofori).

* D. Stăniloae: „Constiința îmi spune că sunt una cu toți cei ce cred ca mine pe tot pământul, că formăm împreună o mare și frățescă solidaritate. Credința mea simț că se datorește întregii frățietăți, că prin credință sunt încorporat întregului. Chiagul care leagă, unește toată omenirea ce crede ca mine, este de caracter divin, căci nici măcar doi oameni nu pot crea și arunca între ei putea credinții dacă sunt numai ei, nu și Dumnezeu. Solidar cu toți cei ce trăesc crezând ca mine, solidar cu toți cei ce au murit în credința mea, solidar cu toți cei ce vor crede în viitor asemenea mie, dar toți în legătură cu Dumnezeu, acesta e sentimentul care mă stăpânește, având siguranța că fac parte dintr-o mare comunitate spirituală prezentă, trecută și viitoare. Aceasta e Biserica” (Iisus Hristos, p. 359).

* D. Stăniloae: „Ceriul unde s'a înălțat Iisus Hristos coincide cu centrul intim al Bisericii” (Iisus Hristos, p. 361).

Caracterele Bisericii, stabilite de sinodul al doilea ecumenic (381) sunt unitatea, sfințenia, sobornicitatea și apostolicitatea. Biserica lui Hristos e una, pentru că unul e capul ei, una este împărăția lui Dumnezeu, una este Evanghelia; „un trup, un Duh,... un Domn, o credință și un botez” (Ef. 4, 4-5). Biserica e sfântă pentru că sfințește pe toți membrii ei prin harul sfințelor Taine. Biserica e sobornicească pentru că e sinodală: conducerea ei văzută se face prin autoritatea soboarelor ecumenice, prin dogmele și canoanele pe care le-au stabilit aceste soboare. Biserica e apostolică, pentru că e zidită pe temelia apostolilor, „piatra cea din capul unghiului fiind însuși Iisus Hristos” (Ef. 2, 20). Aceste caractere vădesc autenticitatea, *ortodoxia* Bisericii. Dacă în cursul istoriei au putut apare biserici diferite, împăcarea și unirea lor nu se va putea face decât în *sânul ortodoxiei*.

Menirea Bisericii este să fie universală, adică să cuprindă toate neamurile, toți oamenii, din toate timpurile, „ca toți să se mântuiască și să vină la cunoștința adevărului” (I Tim. 2, 4).

Puterile Bisericii sunt divine și eterne. Prin doctrina sa, prin cultul său și prin sacerdoțiul său, prin care ne guvernează, ne învață și ne sfințește, Biserica e mai presus de timp și mai tare decât noi. Biserica a învins timpul și îl învinge mereu. Au pierit neamuri și dinastii puternice; Biserica trăește. Noi pierim și ea rămâne. Viața noastră e de câțiva zeci de ani; Biserica are aproape două milenii, și dacă ne referim și la Vechiul Testament, o, atunci ea este deodată cu omul, cel mai vechiu, cel mai venerabil și singurul așezământ sacru al omenirii. Noi nu-l putem nimici, e un așezământ nemuritor. Nu ne putem lupta cu Biserica. Noi cădem și ea ne supraviețuește, pentru că are tinerețe fără bătrânețe și viață fără de moarte.*

Din astfel de considerații, aparținerea la Biserica este necesară. Ca să nu ne pierdem și să nu pierim în singurătate și în mizeriile păcatelor, trebuie să aparținem Bisericii, cum aparține mlădița viței și membrele corpului. E o condiție de viață sau moarte, de mântuire sau osândă; de trăire în plină lumină, sau de chin în adâncul întunecului.

* P. S. Episcop Andrei Magieru, în *Adunarea Eparhială din anul 1945*: „Domnilor, eu nu sunt bătrân, cum poate sunt unii din D-Voastre, și deci nu am putut să cunosc atât de multe lucruri. Dar trebuie să constatăm cu toții că în lume există factori trecători, care ca un val își schimbă necontenit fluxul, ca apa. Astfel de factori sunt: politica, viața deșartă, viața cea de toate zilele cu minciunile și întunecimile ei etc. Alături de aceștia ființează alt factor, unul etern: Biserica lui Iisus Hristos, care niciodată nu se schimbă, având o singură concepție despre om: omul veșnic, omul nemuritor. Biserica tratează și azi pe om ca acum 2000 de ani și totașa îl va trata veșnic. Inseși vremurile ne arată cât de mare este nestatornicia celor materiale și cât de adevărată este veșnicia celor sufletești.

„In geografie, dacă nu ar fi punctele fixe, care sunt stâncile munților, geograful și-ar pierde orientarea. Totașa, dacă nu ar fi Biserica, această stâncă a veșniciei, omul s'ar desorienta. Biserica dă omul siguranța veșniciei”.

Iisus Hristos prin Biserică își răspândește Evanghelia, prin Biserică lărgeste hotarele împărăției lui Dumnezeu; prin Biserică îmblânzește moravurile și umanizează omenirea; prin Biserică își continuă, își organizează și permanentizează lucrarea de mântuire.

Biserica este „maica noastră a tuturor“ (Gal. 4, 26), maica duhovnicească, maica iubită care ne renaște în har, ne alține în Hristos și astfel ne nobilizează. Biserica e maica rugătoare, luptătoare și iertătoare, maica prin se creștinează omenirea și se învață fără greșală „înțelepciunea lui Dumnezeu (Ef. 3, 10). Biserica este stâlpul și întărirea adevărului (I Tim. 3, 15), singura instituție a omenirii despre care se poate spune că niciun fel de dușmani: nici ereticii, nici infidelii, nici răii creștinii din sânul ei, *nici puterile iadului nu o pot și nu o vor birui* (Mt. 16, 18).

Informațiuni

■ **Adunarea generală a Secției Arad a Asociației Clerului „Andrei Șaguna“.** Joi 29 Iunie a. c. s'a ținut în Arad adunarea generală a Secției Asociației Clerului ortodox „Andrei Șaguna“, sub președinția P. C. Părinte Protopop Viorel Mișuțiu. La orele 9 a. m. s'a slujit Chemarea Sf. Duh după care P. C. Părinte președinte a deschis adunarea generală printr'o cuvântare ocazională.

S'au citit apoi: procesul verbal încheiat în ședința comitetului Secției, ținută în ziua de 10 Iunie a. c., raportul general de activitate pe anii 1944—1945, raportul Casierului și raportul Comisiei de control a fondului de ajutor pe anii financiar 1944/45 și 1945/46. La fiecare din aceste rapoarte au avut loc discuții, hotărându-se printre altele ca activitatea despărțămîntelor și cercurilor religioase din cadrele Asociației să fie intensificată. În acest scop toate despărțămîntele și cercurile religioase vor proceda de îndată la reorganizarea lor și la alegerea de membrii cât mai activi în fruntea lor.

Cu privire la fondul de ajutor s'a hotărât ca membrii cari sunt în restanță cu cotizațiile, în cazul că nu și le vor achita la timp, să se procedeze în contra lor conform regulamentului. Adunarea a mai hotărât ca în cazurile de înmormântare cota ce se percepe din caz în caz dela membrii fondului să fie de 1000 lei de fiecare membru, iar cota ce se percepe tot din caz în caz pentru ajutoarele de naștere să fie de 500 lei de fiecare membru. Aceste majorări se aplică începând cu data de 1 Iulie a. c. În cazul că unii din membrii fondului de ajutor refuză să plătească

ambele cote, aceștia nu vor beneficia în cazurile date decât de ajutorul prevăzut în regulamentul fondului. Pentru consolidarea fondului, adunarea generală a mai hotărât ca, în cursul anului financiar 1946/47, să se încaseze, odată pentru todeauna, suma de 1000 lei dela fiecare membru, în afara cotizației lunare.

S'a pus apoi în discuție referatul întocmit de Pr. Petru Bejan asupra înființării unei cooperative bancare și de consum pe seama clerului. Pentru studierea problemei s'a alcătuit o comisiune care se va ocupa mai din aproape cu înființarea acestei cooperative.

Vii discuții a produs referatul Părintelui Petru Bogdan asupra misiunilor religioase pentru popor. Adunarea generală a hotărât ca aceste misiuni să fie intensificate, iar forurile competente ale Ven. Consiliu eparhial și comitetul Secției să întocmească un program unitar în acest scop.

Pr. Demian Tudor a citit apoi referatul asupra înființării unei edituri în cadrele Secției. Adunarea generală a primit propunerea făcută în acest referat și a hotărât înființarea unei edituri a Secției, în cadrul căreia se vor tipări cărți religioase pentru popor, copii și tineret și pe seama preoților. Fondul necesar în acest scop se va forma din subscrieri benevole din partea preoților și a parohiilor, precum și din donațiile ce se vor face de unii și alții. Demn de menționat este gestul Părintelui Aurel Neamțu, Directorul Diecezei, care și-a luat angajamentul de a tipări prima broșură din această editură pe cheltuiala D-sale, precum și donația de 100.000 lei făcută spontan de Părintele Ioan Crișan din Iratoșul.

S'a alcătuit un comitet de editură care să se ocupe mai din aproape cu această problemă.

După formularea unor propuneri în legătură cu salariile preoțești adunarea generală a luat sfârșit.

■ **Decese.** † **Preotul Tiberiu Chereșladani** din parohia Nadăș a încetat din viață în ziua de 10 Iunie a. c. în vârstă de 39 ani. Răposatul a funcționat ca preot în parohia Chindia între anii 1931—34 și în parohia Nadăș între anii 1934—1946. În mormântarea defunctului s'a făcut în Șiria în ziua de 12 Iunie a. c.

Au mai trecut la cele veșnice **Preotul Ioan Bota** din Iermata, răposat în ziua de 12 Iunie a. c. și **Preotul Eugen Crăciun** din parohia Vârfurile, adormit în Domnul în ziua de 13 Iunie a. c. Primul a fost înmormântat în Ineu, iar al doilea în Vârfurile.

Odihnească în pace!